

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Το αγωνιστικό πνεύμα, που στάθηκε παράγοντας αποφασιστικός στην ανάπτυξη της ελληνικής ιστορίας, κατακτούσε το πνευματικό και θρησκευτικό βάθος που το καταξίωνε και το ύψωνε σε σφαίρες πολύ υψηλότερες από την απλή παιδεία, απ' όπου ίσως ξεκίνησε. Η φυσική διάθεση του ανθρώπου να δοκιμάσει τις δυνάμεις του και να ξεπεράσει το διπλανό του, στάθηκε βέβαια το αρχικό κίνητρο για την αγωνιστική διάθεση των Ελλήνων. Όμως το ίδιο κίνητρο υπήρχε και σε άλλους λαούς που δεν έφτασαν ποτέ στην ιδέα του αθλητισμού, όπως την εννοούσαν οι αρχαίοι Έλληνες και όπως την οραματίστηκε ο βαρόνος P. de Coubertin¹.

Ποια είναι η αιτία δεν είναι ίσως εύκολο να αναπτύξουμε σε λίγες γραμμές. Δεν είναι όμως δύσκολο να κατανοήσουμε ότι η αθλητική ιδέα, όπως προβάλλει στους ελληνικούς αγώνες, ιδιαίτερα τους ολυμπιακούς, προϋποθέτει την καταξίωση του ανθρώπου, την πίστη στην ελευθερία του και στην αξία του, τη συνείδηση της ευθύνης του στον κόσμο, τέλος, στην παραδοχή της ισότιμης και δημοκρατικής συμμετοχής του στα κοινά. Η καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος στην αρχαία Ελλάδα εδράζεται στις ίδιες εκείνες πνευματικές βάσεις, όπου εδράζονται και οι λοιπές πολιτιστικές αξίες του ελληνικού πολιτισμού. Και πρώτη ανάμεσα σ' αυτές στέκεται η απελευθέρωση του ανθρώπου από τη δεσποτεία κάθε μορφής. Η θρησκευτική πίστη των Ελλήνων δεν τους στερεί την ανθρώπινη ελευθερία και σα συνέπεια δεν τους απαλλάσσει από την ανθρώπινη ευθύνη....

Για να κατορθώσει ο άνθρωπος να ζήσει με μια τέτοια υπεύθυνη ελευθερία, έχει ανάγκη να πιστεύει στον εαυτό του, αυτό θα πει στο κορμί του και στο πνεύμα του, με μια λέξη στην υπέρτατη αξία της ανθρώπινης ζωής. Η ορατή εικόνα της θεότητας είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, αφού και οι θεοί των Ελλήνων έχουν όλα και μόνο τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου στην ιδεατή μορφή τους. Η σωματική τελειότητα, «το καλόν» αποτελεί για τον Έλληνα ομοίωση προς το θεό, η σωματική αλκή είναι η έκφραση αυτής της θεϊκής ομοίωσης, το ίδιο καθώς και η άλλη αρετή, αυτή που εμείς ονομάζουμε ψυχική, που όμως για τον Έλληνα δεν είχε αποχωριστεί από την συνολική του ύπαρξη. Το περιλάλητο ιδανικό του «καλού καγαθού» είναι ένα ιδανικό που δεν μεταφράζεται και δεν κατανοείται έξω από την αρχαία Ελλάδα. Αυτές οι θεμελιακές αρχές των Ελλήνων προβάλλουν και πραγματώνονται σε μια ιδεατή μορφή στις μεγάλες δημόσιες εκδηλώσεις τους.

Ανάμεσα σ' αυτές εντελώς ιδιαίτερη θέση κατέχουν οι Ολυμπιακοί αγώνες, που αποτελούν την υπέρτατη έκφραση του αθλητικού πνεύματος σε μια συνάθροιση των Ελλήνων, που σήμαινε για κείνους μια οικουμενική συνάθροιση των ελεύθερων ανθρώπων. Από την Αφρική ως τη Μακεδονία και από τη Σικελία ως τη Μ. Ασία, οι Έλληνες συγκεντρώνονται κάθε τέσσερα χρόνια στην Άλτη, να θυσιάσουν στους κοινούς βωμούς, να γνωρίσουν τους λαμπρούς ηγέτες τους, να δουν και ν' ακούσουν τους σοφούς των και πάνω απ' όλα να ζήσουν το συναρπαστικό συναγωνισμό των αθλητών. Ξεχνώντας τις βιοτικές έγνοιες, τις ανθρώπινες αδυναμίες, τις συχνά θανάσιμες διαφορές τους, σε μια κατάσταση θείας ευδαιμονίας αφού ο άνθρωπος ξανάβρισκε μέσα στον παραδείσιο χώρο της Ολυμπίας την ιδανική του ανθρωπιά: ειρήνη βασίλευε στον κόσμο, όλοι ήταν ελεύθεροι και ίσοι, οι δυνατοί και πλούσιοι άρχοντες της Σικελίας δεν είχαν τίποτε περισσότερο από τον απλό πολίτη της Αθήνας, ο θεός τους προστάτευε όλους..... Και οι αθλητές προσέρχονταν γυμνοί να αγωνιστούν για τη νίκη και για το

¹ Πιερ ντε Κουμπερτέν (Pierre de Coubertin, 1863 – 1937): Γάλλος παιδαγωγός και συγγραφέας, εμπνευστής της αναβίωσης των Ολυμπιακών αγώνων.

δοξασμένο στεφάνι της ελιάς. Όμως και κάτι ακόμα προσδοκούσαν πιο πολύ: τη φήμη, την τιμή των Πανελλήνων, που ήταν το πιο αμάραντο στεφάνι[....]

Αυτό το πνεύμα της πίστης στον άνθρωπο, στη σωματική του αλκή και στην ηθική του καταξίωση, της δημοκρατικής ισότητας και της πανανθρώπινης συναδέλφωσης, της παγκόσμιας ειρήνης και αγάπης, που γεννήθηκε στην Ελλάδα και εκφράστηκε καίρια με τους Ολυμπιακούς αγώνες θέλησε να ξαναζωντανέψει ο P. de Coubertin. Ίσως πολλοί το νομίσουν χιμαιρικό ένα τέτοιο όραμα· όμως όσοι έχουν χαρεί την παγκόσμια πια συναδέλφωση των αθλητών που κυριαρχεί στους σύγχρονους Ολυμπιακούς αγώνες, που για λίγο έστω χρονικό διάστημα καταργούνται όλα τα σύνορα που χωρίζουν τους λαούς, που η γλώσσα, η φυλή και η θρησκεία δεν υψώνουν τους φραγμούς τους ανάμεσα στους ανθρώπους, που η κοινωνική θέση, ο υλικός πλούτος και η κρατική δύναμη δεν λογαριάζονται, που ο άνθρωπος γυμνός από καθετί άλλο αγωνίζεται με τους συνανθρώπους του ειρηνικά και τίμια για να κερδίσει την τιμή και μόνο της νίκης, όσοι έχουν ζήσει αυτό το γεγονός ελπίζουν και πιστεύουν πως το ολυμπιακό πνεύμα μπορεί να φωτίσει τον κόσμο ολόκληρο όχι μονάχα για λίγες μέρες, αλλά παντοτινά.

Μανόλης Ανδρόνικος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου σε 100 – 120 λέξεις.

Μονάδες 25

B.1. «*Η αθλητική ιδέα, όπως προβάλλει στους αθλητικούς αγώνες, ιδιαίτερα στους ολυμπιακούς, προϋποθέτει την καταξίωση του ανθρώπου, την πίστη στην ελευθερία του και στην αξία του, τη συνείδηση της ευθύνης του στον κόσμο, τέλος στην παραδοχή της ισότιμης και δημοκρατικής συμμετοχής στα κοινά*» : **Να σχολιάσετε την παραπάνω φράση σε μία παράγραφο 120 λέξεων.**

Μονάδες 10

B.2. **Με ποια συλλογιστική πορεία οργανώνει ο συγγραφέας την τελευταία παράγραφο του κειμένου του; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.**

Μονάδες 5

B.3. α) «*Η καλλιέργεια..... αρχαία Ελλάδα*»: **Να βρείτε τα δομικά στοιχεία της δεύτερης παραγράφου του κειμένου.**

Μονάδες 3

β) **Ποιον τρόπο ανάπτυξης εντοπίζετε στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.**

Μονάδες 5

B.4. **Να γράψετε δύο παραδείγματα μέσα από το κείμενο στα οποία η γλώσσα λειτουργεί μεταφορικά.**

Μονάδες 2

B.5. α) **αποφασιστικός, εδράζεται, ιδεατή, προσέρχονταν, αλκή: Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.**

Μονάδες 5

β) **υψηλότερες, ελευθερία, κατανοείται, οικουμενική, χωρίζουν: Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.**

Μονάδες 5

Γ. ΕΚΘΕΣΗ

Σε αθλητικό σωματείο της περιοχής σας γίνεται μια εκδήλωση για το καλωσόρισμα παιδιών που έχουν εγγραφεί πρόσφατα. Στον προσχεδιασμένο προφορικό σας λόγο (500-600 λέξεων) απευθυνθείτε σε γονείς και παιδιά, αναφερόμενοι: α) στην αξία του αθλητισμού στη ζωή των παιδιών και β) στη σημασία των ομαδικών –ιδιαίτερα- αθλημάτων για την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών.

Μονάδες 40

Επιμέλεια: Κωτίτσα Κατερίνα – Μωυσιάδου Ιωάννα – Ποργιαλίδου Νατάσα